

LOODUS- JA TEHNOLOOGIATEADUSKONNA MAGISTRI- JA DOKTORITÖÖDE KAITSMISE JUHEND

I. Teaduskraadi taotlemise nõuded

Käesolev juhend täpsustab teadusmagistri- ja doktoritööde kaitsmise korda ning töödele esitatavaid nõudeid Loodus- ja Tehnoloogiateaduskonnas. Teaduskraadi taotleja, tema töö ning kaitsmise korraldus peavad vastama TÜ teaduskraadide põhimääruses (TÜ nõukogu määrus nr 36, 30.11.2007) esitatud üldistele nõuetele. Kaitsmisnõukogul on õigus teha käesolevast juhendist erandeid, seda igakordselt põhjendades.

- 1) Magistri- ja doktorikraadi taotleja on üldjuhul lõpetanud Tartu Ülikooli vastava õppekava magistri- või doktoriõpingud.
- 2) Kaitsmisnõukogul (edaspidi nõukogu) on õigus lubada eksternina kaitsmisele kraaditaotlejaid, kes on sooritanud magistri- või doktoriõppe vastaval erialal.

II. Nõuded magistriväitekirjale

- 3) Magistriväitekiri peab olema iseseisev, vähemalt teadusartikli mahus uurimus, milles on esitatud vastava eriala probleemi argumenteeritud originaalne lahendus.
- 4) Magistriväitekiri võib olla eesti- või inglisekeelne. Eestikeelne töö peab sisaldama inglisekeelset kokkuvõtet; inglisekeelne töö peab sisaldama eestikeelset kokkuvõtet.
- 5) Magistriväitekiri sisaldab sissejuhatust koos teemakohase kirjanduse ülevaatega ja probleemi püstitusega, meetodikat, tulemusi, arutelu, tulemuste kokkuvõtet ning kirjanduse loendit.
- 6) Magistriväitekirjaks on köidetud originaaltekst ja selle elektrooniline koopia (PDF-fail).

III. Nõuded doktoriväitekirjale

- 8) Doktoriväitekiri peab olema iseseisev uurimus, milles on esitatud konkreetse teadusvaldkonna oluliste probleemide argumenteeritud originaalne lahendus.
- 9) Doktoriväitekiri on soovitatavalt inglisekeelne ning sisaldab eestikeelset kokkuvõtet. Doktoriväitekiri võib olla eestikeelne, sisaldades inglisekeelset kokkuvõtet.
- 10) Doktoriväitekiri peab sisaldama
  - 1) vähemalt kolme uurimuslikku artiklit, mis on avaldatud või avaldamiseks vastu võetud eelretsenseeritavas rahvusvahelise levikuga väljaandes ja kus doktorant on põhiautoriks
  - 2) vähemalt kaks artiklit (hariduse valdkonnas üks artikkel) peavad olema avaldatud ajakirjades, mida indekseerib ISI Web of Science

- 3) eelmenetletud rahvusvaheline patent loetakse võrdseks ühe artikliga ajakirjas mida indekseerib ISI Web of Science.
- 11) Avaldatud tööde arv võib olla väiksem juhul, kui on tegemist erakordselt olulise tulemusega, mis on publitseeritud väga kõrge tsiteeritavusega teaduslikus ajakirjas.
- 12) Kui publikatsioonil on mitu autorit, tuleb ära näidata kraaditaotleja panus selle valmimises.
- 13) Väitekirja koosneb (i) artiklite koopiast ja (ii) neid üldistavast kokkuvõttest, mis sisaldab:
  - 1) sissejuhatust, mis kirjeldab uurimisprobleemi olemust, kirjanduse ülevaadet ning eesmärke ja hüpoteese
  - 2) metoodikat
  - 3) tulemusi
  - 4) arutelu
  - 5) järeldusi
  - 6) kirjanduse loendit
  - 7) ammendavat eestikeelset kokkuvõtet.

IV. Kraadi taotlemise kord

- 14) Kraaditaotleja esitab nõukogu sekretärile järgmised dokumendid:
  - 1) vormikohane avaldus, milles on märgitud taotletav kraad vastavalt TÜ õppekavas kinnitatud nomenklatuurile
  - 2) akadeemiline elulugu (TÜ vormikohane *curriculum vitae*)
  - 3) kaitsmisele tuleva töö trükivalmis tekst
  - 4) juhendaja kirjalik arvamus (juhul, kui töö on juhendaja).
- 15) Instituudi, osakonna või õppetooli juhataja esitab nõukogule vormikohase esildise, milles on märgitud ettepanek oponenti (oponentide) ja nõukogu lisaliikmete kohta (kontaktandmed, amet, teaduskraad), ning planeeritud kaitsmisaeg.
- 16) Kraaditaotleja poolt esitatav dokumentatsioon registreeritakse nõukogu sekretäri poolt. Originaaldokumendid säilitatakse nõukogu koosolekute protokollide toimikus alaliselt.
- 17) Nõukogu sekretär saadab kolme tööpäeva jooksul alates dokumentide saamisest väitekirja trükivalmis teksti ja kraaditaotleja vormikohase eluloo (*curriculum vitae*) akadeemilisele sekretärile, kes hindab esitatud materjalide formaalset vastavust nõuetele.
- 18) Otsustamaks magistriväitekirja kaitsmiskõlblikkuse üle, võib nõukogu suunata esitatud väitekirja eelretsenseerimisele vastava eriala spetsialistile, keda võib hiljem määrata sama väitekirja oponentiks.
- 19) Otsustamaks doktoriväitekirja kaitsmiskõlblikkuse üle, suunatakse esitatud väitekirja seisukohavõtuks ühele komisjoni liikmetele.

20) Nõukogu peab ühe kuu jooksul alates väitekirja esitamisest vastu võtma ühe kolmest otsusest:

- 1) lubada väitekirja kaitsmisele
- 2) puuduste korral nõuda väitekirja ümbertöötamist ja parandamist
- 3) nõuetele mittevastavuse korral väitekirja kaitsmisele mitte lubada.

21) Nõukogu liikmed hääletavad poolt või vastu avalikul hääletamisel. Otsus võetakse vastu lihthäälteenamusega¹.

22) Kui nõukogu on otsustanud lubada väitekirja kaitsmisele, määratakse sama nõukogu otsusega kindlaks oponent või oponentid, kaitsmise aeg ja koht ning vajaduse korral kuni kolm nõukogu lisaliiget.

23) Väitekirja retsensentidel ja oponentidel peab olema taotletava kraadiga vähemalt sama astme või tasemelt vastav teaduslik kraad. Vähemalt üks doktoriväitekirja oponent kutsutakse väljastpoolt Eestit. Oponentil ei tohi olla huvide konflikti dissertandiga ega töösuhet Tartu Ülikooliga.

24) Peale kaitsmisele lubamist esitab nõukogu ülikooli õppe- ja üliõpilasosakonnale kolme tööpäeva jooksul järgmised dokumendid:

- 1) väljavõtte nõukogu koosoleku protokollist väitekirja kaitsmisele lubamise kohta
- 2) kraaditaotleja akadeemiline elulugu.

25) Peale kaitsmisele lubamist esitab magistrikraadi taotleja hiljemalt 2 nädalat enne kaitsmist väitekirja kolm köidetud eksemplari koos väitekirja iseloomustava informatsioonilehega ning PDF-failiga alljärgnevalt:

- 1) üks eksemplar Tartu Ülikooli Raamatukogu lugemissaali (jäab TÜ Raamatukogule)
- 2) üks eksemplar nõukogu esimehele
- 3) PDF-fail Tartu Ülikooli Raamatukogule².

26) Doktorikraadi taotleja esitab hiljemalt 2 nädalat enne kaitsmist väitekirja eksemplari vastavalt kehtestatud jaotuskavale.

27) Tartu Ülikooli doktoriväitekirjade *Dissertationes Universitatis Tartuensis* seerias trükitavate tööde minimaalne trükiarv on 70 eksemplari, mille ülikooli sisene jaotuskava on järgmine:

- 1) väitekirja autor 25 eksemplari
- 2) kaitsmisnõukogu igale liikmele üks eksemplar
- 3) instituut 20 eksemplari
- 4) teaduskonna dekanat 1 eksemplar
- 5) signaaleksemplari 15 eksemplari.

---

¹ Lihthäälteenamus - poolt on üle 50% kohalolevatest hääleõiguslikest nõukogu liikmetest, kuid mitte vähem kui 4 liiget. Häälte pooleks jagunedes loeb nõukogu esimehe hääl. Erapooletus vastab vastuhäälele.

² Välja arvatud juhul, kui väitekirja kaitsmine on kuulutatud kinniseks.

28) Väitekirja informatsioonileht sisaldab lisaks väitekirja pealkirjale ja lühikokkuvõttele andmeid väitekirja autori, juhendaja, oponentide, kaitsmise aja ja toimumiskoha kohta. Väitekirja pealkiri esitatakse informatsioonilehel väitekirja originaalkeeles ja eesti ning inglise keeles.

29) Väitekiri peab olema Tartu Ülikooli raamatukogus tutvumiseks kättesaadav paber kandjal ja elektrooniliselt ülikooli raamatukogu veebilehel vähemalt üks kuu enne kaitsmist². Informatsioon kaitsmise kohta avaldatakse ajakirjanduses ja ülikooli kodulehel.

V. Kraadi kaitsmise kord

30) Väitekirja kaitsmine toimub kaitsmisnõukogu avalikul istungil avaliku akadeemilise diskussioonina² ja saab toimuda vaid siis, kui kohal on kraaditaotleja ning vähemalt üks oponent.

21) Nõukogu võib anda kaitsmise protseduuri läbiviimise õiguse üle oma vähendatud koosseisule. Nõukogu esimees võib anda oma volitused kaitsmise protseduuri ajaks üle nõukogu vähendatud koosseisu liikmele. Iga konkreetse väitekirja kaitsmisel võib nõukogu koosseisu laiendada kuni kolme lisaliikmega.

32) Nõukogu on otsustuspädev, kui kohal on vähemalt kuus kõigist nõukogu otsustusõiguslikest liikmetest.

33) Kaitsmisprotseduuri põhietapid on:

- 1) kraaditaotleja ettekanne (*lectio praecursoria*) kuni 20 minutit
- 2) akadeemiline diskussioon kraaditaotleja ja oponentide vahel
- 3) diskussiooni jätkumine - küsimusi võivad esitada ning oma arvamust avaldada kõik kohalviibijad
- 4) otsuse vastuvõtmine.

34) Nõukogu otsustab kinnisel istungil, kas anda väitekirja autorile taotletav teaduslik kraad. Nõukogu lähtub väitekirja sisulisest vastavusest nõuetele, väitekirja vormilisest küljest ning kraaditaotleja suutlikkust kaitsta akadeemilises diskussioonis oma seisukohti. Otsuse vastuvõtmiseks on vajalik lihthäälteenamus.

35) Nõukogu otsus võetakse vastu lahtisel hääletamisel, salajast hääletamist rakendatakse siis, kui seda nõuab vähemalt üks nõukogu liikmetest.

36) Tulemuste kohta vormistatakse protokoll, mille kinnitavad allkirjaga nõukogu esimees ja sekretär.

VI. Teaduskraadi vaidlustamine

37) Teaduskraadi vaidlustamine toimub vastavuses Tartu Ülikooli nõukogu 30. novembri 2007. a määrusega nr 36 (Teaduskraadide põhimäärus).